

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Репко І. П.

кандидат педагогічних наук, доцент,

проректор з науково-педагогічної роботи

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

м. Харків, Україна

Утворення незалежної держави зумовило необхідність реформування системи освіти. Причиною цього стало як обґрунтоване невідворотне збільшення обсягу знань, що підлягає обов'язковому опануванню, так і зміна вимог суспільства до освіти. Оновлення освіти у новому тисячолітті вимагає розробки нових підходів до реалізації освітніх завдань, що сприяють творчому та інтелектуальному розвитку особистості.

В освіті виникла проблема не просто передавати молодому поколінню знання, накопичені людством за всю свою історію (що навіть фізично вже неможливо), а вчити думати, розуміти сутність речей, осмислювати ідеї й концепції, вміти шукати потрібну інформацію і застосовувати її за конкретних умов.

У сучасному освітньому процесі все більшого розповсюдження набуває проектна технологія навчання. Педагоги-практики та науковці розглядають проектне навчання як засіб відійти від «знаннєвої» освіти та перейти до діяльнісного, особистісно орієнтованого підходу в навчанні. Проектна технологія спрямована на розвиток пошуково-дослідницьких навичок у студентів, на вироблення вміння самостійно здобувати певний обсяг знань, на формування вміння орієнтуватися в інформаційному колі, на здібність не лише бачити, окреслювати проблему, а вміти знаходити ефективний спосіб її вирішення.

Теоретичну основу зазначеної проблеми становлять праці з таких питань: теоретико-методологічні аспекти філософії освіти (В. Андрущенко, Б. Гершунський, І.Зязюн, В. Кремень, В. Лутай); концепції розвитку особистісно орієнтованої освіти, виховання та навчання в сучасних умовах (І. Бех, Є. Бондаревська, С. Подмазін, В. Серіков, І. Якиманська); методики впровадження проектних технологій у практику сучасного освітнього закладу (О. Абдулліна, В. Бондар, С. Гончаренко, М. Євтух, О. Пехота, С. Сисоєва, П. Щербань).

Мета роботи – розкрити можливості проектної технології у процесі підготовки майбутніх фахівців.

Проект – це індивідуальна чи групова творча робота, що забезпечує втілення теорії у практику під час вирішення поставленого розумового завдання. Освітні проекти спрямовані на оволодіння різними способами творчої, дослідницької діяльності, духовне та професійне становлення особистості через активні дії й створення суб'єктом власної стратегії освіти [3, с. 48]. Сучасні освітні проекти у вищій школі спрямовані на виявлення можливостей та уподобань студентів і націлені на формування основних компетенцій, оволодіння ними майбутньою професією, на закладення спроможності до саморозвитку та самовдосконалення себе як фахівця, так і особистості.

Ми враховуємо думку більшості дослідників (О. Рибіна, Н. Пахомова, О. Ільяшева, В. Копилова, І. Соловйова, І. Чечель та інші) і схильні розглядати метод проектів як провідний метод навчання, як технологію нового покоління [4, с. 289].

Ми розділяємо думку С. Гелуненка, який зазначає, що метод проектів – це спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технології), що має завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом [1, с. 57].

Сутність методу проектів розкриває один із провідних вчених-теоретиків І. Єрмаков, який стверджував, що в умовах інформатизованого суспільства,

коли швидко старіють знання про світ, зростає потреба переорієнтувати зміст освіти на усвідомлення знань як інструменту вирішення життєвих проблем [2, с. 91]. На думку науковця метод проектів вчить планувати, підбивати підсумки й оцінювати виконання завдання [2, с. 92].

Метод проектів як педагогічна технологія містить низку дослідницьких, проблемно-пошукових та творчих методів. Робота над проектом – це елемент практичної реалізації особистісно орієнтованого навчання та технології вільного вибору.

На нашу думку окрім освітньої цінності проектної технології важливим є її виховний аспект, бо саме запровадження у освітній процес методу проектів сприяє входженню студентів до загального соціокультурного середовища, а робота над проектом сприяє становленню молоді як активних соціокультурних діячів.

Ураховуючи особливості запровадження проектної технології, виникає потреба у зміні освітнього середовища закладів вищої освіти. Педагоги та студенти в умовах суб'єктно-суб'єктних відносин повинні переорієнтувати цілі і завдання вищої освіти на позицію формування «дієвої» особистості, що лежить в основі розвивального особистісно орієнтованого навчання як сучасної парадигми освіти. Без усвідомлення такого нововведення використання проектної технології не забезпечить якісного результату у підготовки конкурентоспроможного фахівця.

Слід зазначити, що позитивна результативність запровадження методу проектів у вищій школі залежить від рівня підготовки студента – суб'єкта навчання. Спроможність бути учасником проектної технології передбачає оволодіння студентами інтелектуальними вміннями (здобувати інформацію, аналізувати різні джерела, систематизувати, порівнювати з раніше опанованим, узагальнювати та робити висновки); творчими здібностями (пропонувати ідеї, варіанти вирішення завдання, проблеми, бачити перспективи та можливі наслідки); комунікативними (будувати діалог, презентувати власну точку зору, погоджуватись на компроміс, або переконувати інших у прийнятті

запропонованої ідеї, бути толерантним у словах та діях); соціальними здібностями (відчувати відповідальність перед суспільством за результати своєї праці, бути готовим до особистих змін під впливом суспільних потреб).

Ураховуючи націленість освітнього процесу у закладі вищої освіти на значну самостійну роботу студентів у процесі професійного становлення, використання методу проектів є важливим засобом організації самостійної роботи. Саме в основі цього методу лежить потреба у розвитку пізнавальних навичок, умінь самостійно набувати знання, орієнтуватися в інформаційному просторі та розвивати критичне мислення студентів. Викладач, у свою чергу, із носія знань перетворюється на організатора пізнавальної, пошукової, творчої діяльності студентів, переорієнтовує роботу на різні види самостійної, збагачує свій потенціал, постійно перебуває у творчому пошуку.

Завдання педагога у процесі запровадження проектної технології полягає в тому, щоб будувати свої заняття на основі потреб кожного студента, максимально забезпечити прояв активності, самостійності, розвивати ситуацію успіху, творчості, поважати інтереси кожного. Разом із тим педагог повинен усвідомити вагомість самого студента як рівноправного реалізатора освітнього проекту. Це можливо якщо викладач добре знає інтереси, бажання, потреби, можливості та професійну мотивацію кожного студента. Водночас сам є компетентним, комунікабельним, толерантним, соціально активним, творчим фахівцем. Зазначимо, що здатність до проектної діяльності є складником загальної професійної компетентності та професійно-педагогічної культури вчителя [5, с. 314].

Отже, проектна технологія має на меті підготовку майбутнього фахівця шляхом раціонального поєднання теоретичних знань з їх практичним використанням і передбачає постановку перед студентами спочатку особистісно вагомої, а у подальшому соціально значущої проблеми, вирішення якої передбачає оволодіння новою інформацією, опанування новими вміннями, здійснення пошукових та дослідницьких дій, узагальнення та аналізу отриманих результатів, формулювання висновків та подальших перспектив.

Запровадження проектної технології у освітній процес закладів вищої освіти сприятиме розвитку у майбутніх фахівців пізнавального інтересу, забезпечить творчу самореалізацію, розвиток їх інтелектуальних можливостей, творчих здібностей, націлить на подальше професійне зростання.

Література:

1. Гелуненко С. М. Метод проектів у світовій педагогіці / С. М. Гелуненко / Освітні інновації в навчально-виховному процесі. Теорія, практика, проблеми змісту та методики педагогічних нововведень : Міжвуз. наук.–практ. конф., (Харків, 22 травня 2008 р.) – Харків, 2008. – С. 55–62.
2. Єрмаков І. Г. Використання методу проекту у навчально-виховному процесі зарубіжних країн / І. Г. Єрмаков // Проектна діяльність у ліцеї : компетентнісний потенціал, теорія і практика : наук.–метод. пос. / за ред. С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батенко, В. О. Жадька. – Київ : Департамент, 2008. – 520 с.
3. Кузнецова О. В. Упровадження проектних технологій навчання у освітній процес вищого навчального закладу / О. В. Кузнецова, О. Ф. Лигус // Stav, problemu a perspektivu pedagogickeho studia a sosoalnej prace : Міжнар. наук.–практ. конф. (Словенська Республіка, 28–29 жовтня 2016 р.) : – Словенська Республіка, 2016. – С. 47–50.
4. Наказний М. О. Поширення методу проектів у системі освіти різних країн / М. О. Наказний // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошуки : зб. наук. праць. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2008. – Вип. № 50. – С. 285–292.
5. Репко І. П. Формування проектної культури майбутнього педагога / І. П. Репко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошуки : зб. наук. праць. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2015. – Вип. № 43 (96). – С. 314–319.